

І. Й. Малий,

д. е. н., професор кафедри макроекономіки та державного управління,

ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана", м. Київ

М. М. Власенко,

магістр кафедри макроекономіки та державного управління,

ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана", м. Київ

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМ СЕКТОРОМ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

I. Maliy,

Doctor of Economics, Professor of the department of Macroeconomics

and State Governance SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman", Kyiv

M. Vlasenko,

Master of the department of Macroeconomics

and State Governance SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman", Kyiv

EFFECTIVENESS OF PUBLIC SECTOR GOVERNANCE IN CONDITIONS OF INSTABILITY

Проаналізовано теоретичні підходи до визначення соціально-економічної сутності та функціональної ролі публічного сектору в національній економіці, розкрито причинно-наслідкову взаємозалежність між зростанням потреб суспільства та змінами його масштабу, структури та значимості. Виокремлено проблеми реформування державного управління публічним сектором у нових умовах інституційних змін, глобальних викликів, фінансової та інформаційної експансії. Обґрунтовано необхідність та теоретико-прикладну значимість виміру продуктивності, ефективності та результативності в публічному секторі, розкрито підходи та систему показників оцінювання результативності нового публічного управління (New Public Management), що активно запроваджується в розвинутих країнах. Обґрунтовано, що оцінювання результативності реформування публічного управління в Україні повинно враховувати цільову пріоритетність послідовного та повного вирішення питань захисту територіальної цілісності та державного устрою, безпеки життєдіяльності громадян та їх добробуту, конкурентоспроможності національної економіки та інтеграції її у глобальний світ.

The theoretical approaches to the definition of the socio-economic essence and functional role of the public sector in the national economy are analyzed, the causal and interdependence between the growing needs of society and changes in its scale, structure and significance are disclosed. The problems of reforming public administration by the public sector in the new conditions of institutional changes, global challenges, financial and information expansion are identified. The necessity and theoretic and applied significance of measurement of productivity, efficiency and effectiveness in the public sector is substantiated, approaches and the system of performance indicators of the New Public Management, actively implemented in the developed countries, are revealed. It is substantiated that evaluation of the effectiveness of public administration reform in Ukraine should take into account the priority of consistent and complete solution of issues of territorial integrity and state regulation, safety of citizens' lives and their welfare, competitiveness of the national economy and its integration into the global world.

Ключові слова: держава, публічний сектор, національна безпека, публічні послуги, нове публічне управління, нестабільність, ефективність, результативність, добробут.

Key words: state, public sector, national security, public services, new public administration, instability, efficiency, effectiveness, welfare.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

З часів Великої депресії (1929—1939 рр.) і до теперішнього часу у світовому науковому середовищі не сформульовано достеменно підтверджених світовою практикою класичних усталених підходів до розуміння механіз-

му взаємодії державного управління та ринкового саморегулювання, що обумовлено спрощеністю та лінійністю побудови теоретичної моделі його реалізації на кшталт "провали ринку" та "провали держави", "лібералізації" підприємницької діяльності чи "посиленням" ролі держави. Перехід до постіндустріального суспільства, бурхливий розвиток інновацій та мережевої економіки, поглиб-

лення процесів глобалізації та регіоналізації, загострення продовольчої та екологічної проблем радикальним чином вплинули на трансформацію інституційної ролі держави в управлінні суспільними процесами. З кожним роком наростає навантаження на державу щодо забезпечення функціонування національних економік вкрай важливими необхідними енергетичними ресурсами, товарами споживання та послугами, подолання екологічних та техногенних загроз, соціального захисту та зростання добробуту населення.

Теоретичне обґрунтування проблем оцінювання результативності публічного управління набуває особливої ваги не тільки для розвинутих економік, а й для постсоціалістичних країн з ринковою трансформацією та демократизацією суспільства. В контексті зазначеного, Україна сьогодні знаходиться в надскладному становищі, бо вимушена паралельно вирішувати, окрім вище зазначених проблем, ще й питання ведення війни по захисту територіальної цілісності, боротьби з корупцією, формуванню життєздатних та ефективних інститутів державності. Ранжуванню та оцінюванню результативності публічного управління щодо вирішення означених проблем в українському суспільстві й присвячена ця стаття.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний доробок у дослідження еволюції сутності, функцій, масштабів та принципів функціонування публічного сектору внесли такі сучасні іноземні та вітчизняні науковці, як Р.А. Масгрейв, Дж.М. Б'юкенен, Е. Аткинсон, Дж. Стігліц, А. Афонсо, В. Танці, М. Фельдштейн, Н. Гончарова, О. Длугопольський, П. Єщенко, Д. Медведєв, Ю. Шаров, Г. Монастирський, В. Опарін, В. Федосов, та інші. Відзначаючи внесок кожного вченого в розвиток теорії публічного (суспільного, державного) сектору¹ необхідно відзначити, що серед науковців, політиків та менеджерів ще не сформувались усталені погляди на механізм взаємодії публічного та приватного секторів економіки, на диверсифікацію функцій держави у зв'язку з трансформацією цивілізаційних цінностей, світовими фінансовими кризами, загостренням міжкраїнової конкуренції за світові ринки ресурсів, товарів та послуг. Крім того, світова наукова спільнота суспільствознавців ще не виробила, як засвідчує історичний досвід країн, універсальних моделей, методів та інструментів результативного публічного управління, здатних забезпечити стабільний розвиток будь-якої країни. Розробка національних моделей публічного управління та оцінювання його результативності з урахуванням державно-національних особливостей культурного, політичного, економічного, соціального та гуманітарного розвитку набуває особливої актуальності в сучасних умовах загострення цивілізаційних суперечностей.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Представлене дослідження спрямовано на обґрунтування виміру результативності управління публічним сектором економіки українського суспільства, яке на сучасному етапі знаходиться в стані гострої фінансової скрути, важкої боротьби з зовнішньою агресією та необхідністю реанімації реформ у всіх сферах людської діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Громадянська ідентифікація інститутів державності в Україні в умовах захисту територіальної цілісності та європейської інтеграції передбачає переосмислення політичних, економічних, соціальних та управлінських про-

цесів з точки зору формування адекватної державної політики, модернізації державного управління. Досягнення цілей від реформування освіти, охорони здоров'я, пенсійного забезпечення, Збройних Сил України, судової системи та інших силових структур прямо залежить як від обсягів та структури публічного сектору, так й від результативності управління. Дослідження шляхів підвищення ефективності використання матеріальних та фінансових ресурсів публічного сектору та результативності публічного управління² його оцінювання прикувало увагу в ХХІ столітті багатьох вчених та політиків з різних країн світу. Відзначимо, що результативність публічного управління охоплює не тільки ефективність використання економіки публічного сектору, а й визначення реалізації поставлених цілей державної політики, від якості надання публічних послуг громадянам та реалізації інших цінностей та потреб, що виникають в кожному конкретному визначеному суспільстві.

Теоретико-методологічною основою обґрунтування причинної обумовленості, економічної сутності та принципів функціонування публічного сектору стало обґрунтування в економічній науці теорій державного регулювання ринкової економіки, теорій суспільного вибору, суспільного добробуту та розвитку публічних послуг, теорій старого та нового інституціоналізму. Відомий український науковець О. Длугопольський здійснив титанічну роботу по систематизації та донесенні до українського середовища поглядів зарубіжних вчених на еволюцію публічного сектору в економічному розвитку суспільства [1, с.10]. Погоджуючись з авторським підходом щодо класифікації оцінки діяльності публічного сектору необхідно відмітити наступні концепції: цільову, системних ресурсів, множинності зацікавлених сторін та соціального конструктивізму (табл. 1), які, наш погляд, повинні враховуватись при теоретичному обґрунтуванні реформування публічного сектору в окремій країні. Щодо реформування управління державного сектору економіки України означені концепції повинні слугувати теоретичною засадою та орієнтиром траєкторії подальшого прогресу, а не догматично заціклюватись на його приватизації, що ніяк не вписується в класичні теорії зростання масштабу публічного сектору в умовах ведення війни.

Питання місця і ролі держави, державної та муніципальної власності, третього сектору та й самого державного регулювання та управління в ефективному функціонуванні національної економіки набувають актуальності в сучасних умовах загострення міжкраїнових суперечностей в межах Європейського Союзу та глобального світу в цілому, що знаходить своє відображення в поширенні поглядів економічного націоналізму. Тому на сучасному етапі все більшої актуальності набуває дослідження проблем оцінювання ефективності функціонування публічного сектору.

Проблема ефективності державного управління завжди хвилювали науковців та політиків. Ще в 70-х роках минулого століття американський сенатор Поксмаєр писав начальнику Головного контрольно-фінансового управління США генералу Штаатсу: "Шкода, що ми не маємо справних критеріїв ефективності діяльності в державному секторі" [3]. Елементи контролю за дотримання результативності застосовувались ще в стародавні часи. Так, приклад, в епоху правління китайських імператорів династії Вей при дворі був спеціальний чиновник, в обов'язки якого входило визначати результативність роботи чиновників. Кардинальне зростання масштабів публічного сектору в країнах Заходу в 50—70 роках ХХ ст, як наслідок, збільшення витрат держави на утримання воєно-промислового комплексу та на соціальні реформи в період холодної війни, актуалізувало теоретичні дослідження проблем взаємодії приватного та державного сек-

¹ У зазначеній статті дефініції "суспільний", "державний" та "публічний" сектори нами використовуються як синонімічні категорії задля зосередження уваги на ефективності управління. Розгляд єдностей та відмінностей між зазначеними поняттями існує, що обумовлено як розвитком економічної інституціональної теорії та методології, юридичних, політичних та соціальних наук, так і еволюційними змінами у відносинах між державою, громадянами та бізнесом у нових умовах трансформації суспільства та глобалізаційних викликів.

² Оскільки економіка публічного сектору є об'єктом і результатом публічного управління, то ми можемо умовно зробити припущення про їх відносну синонімічність задля стислості викладу базових підходів до оцінювання ефективності та результативності.

Таблиця 1. Концепції оцінки діяльності суспільного сектору

№	Концепція	Характеристика
1.	Цільова (<i>goal attainment approach</i>)	Пов'язує ефективність організації зі ступенем досягнення нею своїх цілей, однак часто не спрацює у випадках, коли цілі організації важко піддаються оперативному опису
2.	Системних ресурсів (<i>system resource approach</i>)	Пов'язує ефективність зі здатністю організації забезпечити себе ресурсами, необхідними для її стабільного функціонування
3.	Множинності зацікавлених сторін (<i>multiple constituencies approach</i>)	Базується на тому, що різні групи стейкхолдерів – споживачі послуг організації, донори, співробітники, державні органи – по-різному сприймають і оцінюють ефективність, внаслідок чого комплексна її оцінка виявляється багатовимірною і часто різні її компоненти можуть антагонізувати один з одним. Ситуація ускладнюється особливо тоді, коли у стейкхолдерів відсутнє достатньо чітке бачення цілей і місії організації
4.	Соціального конструктивізму (<i>social constructivism approach</i>)	Базується на тому, що сприйняття цілей складається в процесі спілкування і взаємодії різних груп стейкхолдерів, які поступово з'ясовують для себе зміст діяльності організації. Зацікавлені сторони можуть коригувати оцінку ефективності не лише через вплив на діяльність організації, а й через маніпулювання наявною інформацією, формування суспільної думки

Джерело: [2, с. 47].

торів економіки та їх ефективності. Уже в 80-х роках формувалось переконання, що приватний сектор набагато ефективніший державного, бо у ньому народжуються всі управлінські новації, що давало підстави для висновку, що "...традиційні методи реформування минулих років мало чому можуть навчити сучасних реформаторів" [4].

Засадним інструментом, що характеризує ефективність органів державної влади виступає система публічних (державних та муніципальних) фінансів. Державний бюджет є фінансовою базою діяльності держави щодо надання суспільних послуг та виконання своїх функцій по захисту територіальної цілісності та державного устрою, по гарантуванню безпеки життєдіяльності людей та соціального захисту. Публічні фінанси є найважливішою складовою та фінансовою серцевиною функціонування публічного сектору національної економіки. Бьюкенен, Джеймс М. і Річард А. Масгрейв [5], досліджуючи взаємозалежність між суспільним вибором та публічними фінансами, акцентували увагу на зміні функціональної природи використання фінансів держави в залежності від політики уряду щодо соціальної орієнтації надання суспільних послуг. Френсіс Фукуяма при розгляді якості управління також звертає увагу на "спроможність уряду

укладати і забезпечити виконання правил та надавання послуг" [6]. На його думку, оцінювання управління повинно включати такі критерії:

- правила (процедурні заходи), включаючи вербування та популяризацію меритократії, технічну експертизу, формальність тощо;

- місткість, включаючи ресурси та ступінь професіоналізації;

- продуктивність (вихідні показники), що складається з надання послуг;

- бюрократична автономія — це аспект управління, що обернено пов'язаний з кількістю і якістю повноважень, наданими політичною владою.

Означені критерії значною мірою відображають зміну інституційного середовища, охоплюючи не тільки реформування правил та повноважень, а й кількість, якість та розмаїття публічних послуг, зростання ролі людського капіталу в управлінні. В економічній літературі активно розробляються питання вимірювання ефективності державного сектору в залежності від змінюваності інституційного та політичного середовища (табл. 2).

Аналіз таблиці 2 відображає не тільки множинність факторів, що можуть впливати на результативність пуб-

Таблиця 2. Індикатори кількісної оцінки публічного сектору

Індикатор	Сутність	Коментар
Індекс трансформації Бертельсмана (БТИ) [7]	складається з експертизи, що проводяться щороку, у країнах, що розвиваються, з 2008 року. Серед показників: управління державним сектором, спроможність до руху, ресурсомісткість, консенсус та міжнародне співробітництво	більшою мірою робить акцент на кількісному вимірі демократії та політичного менеджменту у країні, базуючись на соціально відповідальній ринковій економіці
Індикатори сталого врядування (SGI) [8]	складаються з експертних оцінок, що проводяться щороку в країнах-членах ОЕСР, починаючи з 2009 року. До показників відносяться стратегічні можливості, міжвідомча координація, впровадження політики та інституційне навчання	для України не обраховується поки; вивчає, наскільки ефективно проводилась політика для досягнення цілей сталого розвитку шляхом вивчення результатів у 16 сферах політики ¹
База даних інституційних профілів (IPD) [9]	складається з трирічної експертної оцінки понад 100 країн світу з 2006 року. Індикатори включають підготовку державної служби, винагороду та виконання, а також спроможність політичних органів влади	розроблена з метою полегшення та стимулювання досліджень відношень між інституціями, довгостроковим економічним зростанням та розвитком
Глобальна цілісність [10]	складається з щорічних експертних оцінок у 30-50 країнах, що розвиваються, починаючи з 2004 року. Показники включають доступ до розкриття фінансової інформації, конфлікт інтересів, набір персоналу на основі заслуг та управління людськими ресурсами для державної служби	мета – сприяння відкритому врядуванню; суспільства, багаті та бідні, більш ефективно вирішуватимуть такі проблеми, як погане надання послуг, нерівність, бідність та корупція, коли громадяни зможуть реалізувати свої права на формування правил, що регулюють їхнє життя
Індикатори управління людськими ресурсами (HRM-AGI) [11]	були обраховані у 8 країнах (у якості пілоотної версії). Показники є всеосяжними щодо організаційних механізмів, можливостей та ефективності, і включають понад 200 показників щодо аспектів меритократичної бюрократії	призначені для полегшення оцінки інституційних механізмів та організаційних можливостей, пов'язаних із шістьма основними цілями ² , встановленими для певного режиму управління людськими ресурсами (HRM), а також масштабу, до якого ці шість основних завдань розвиваються

¹ Економічна політика: загальний економічний стан країни, ринок праці, податкова політика, бюджетна політика, R&D, глобальна фінансова система; соціальна політика: освіта, інклюзивна політика, охорона здоров'я, сімейна політика, пенсійна політика, умови життя, глобальні нерівності; політика щодо збереження навколишнього середовища: екологічна політика, глобальний захист навколишнього середовища.

² Залучення та збереження необхідного людського капіталу; фінансово збалансований фонд оплати праці; деполітизоване, меритократичне управління; управління фокусуванням на продуктивності; етична поведінка учасників; ефективна співпраця між кадрами.

Таблиця 3. Проблеми управління публічними фінансами в Україні

Проблема	Прояв
Неправильний вектор спрямованості фінансування	Сьогодні система бюджетного фінансування спрямована виключно на надання фінансування державним установам, натомість її потрібно переорієнтувати на фінансування оплати послуг, які надають ці установи
Відсутність оцінювання	В управлінні публічними фінансами не проводяться такі процеси, як аудит, моніторинг та контроль, тим більше відсутній індекс (як кількісний показник) оцінки досягнення поставлених цілей
Відсутність процедури контролю з боку громадськості	Не визначено порядок проведення публічного контролю та оцінки ефективності використання публічних фінансів громадянами. Сьогодні, на жаль, веб-портал e-data не є повноцінною альтернативою
Відсутність обов'язковості	Немає механізму, який робить обов'язковим процес врахування рішень щодо проведених аудитів, що в свою чергу призводить до дискреції розпорядників цих коштів

Джерело: складено авторами.

лічного управління, а й їх детермінованість з точки зору трансформації суспільних явищ процесів як у межах національних економік, так й глобалізаційних процесів.

Еволюція підходів до оцінювання ефективності публічного управління тісно переплітається з розвитком теорії державності та теорією публічних послуг. Першою науковою розробкою проблем державного управління стала теорія public administration (РА), предметом якої виступає організація і діяльність виконавчих органів влади та підконтрольних їм підприємств і організацій, що забезпечують надання публічних послуг. Теоретиком такого підходу виступив на початку ХХ ст. М. Вебер, який обґрунтував модель ідеальної форми адміністративної організації "раціональної бюрократії", і яка, з точки зору точності, визначеності, постійності, надійності організації є вихідною засадою побудови всієї системи державного управління. Тобто результативність управління передбачалося досягти завдяки досягненню вищої виконавської дисципліни, субординованості та ієрархічності в управлінні, розвитку контролю, що, на нашу думку, відображає адміністративний (бюрократичний) підхід і який, використовуючи сучасну термінологію, в значній мірі стосується публічного адміністрування.

Слід відзначити, що на рубежі ХХ та ХХІ століть у більшості країн світу спостерігається активність по реформуванню системи державного адміністрування, які відрізняються як за типом політичної системи, так за рівнем розвитку. Це стосується як розвинених країн Заходу, Америки та Канади, так і постсоціалістичних країн та Китаю. Порівняльний аналіз світового досвіду з реформування державного управління дозволив виявити загальні тенденції (тренд), що зводиться до двох підходів: централізований (state-centric approach) і децентралізований (decentered theory of governance або decentering governance). В основу кожної з яких покладено, відповідно, бюрократичну та менеджеральну парадигми в управлінні. Означені реформи продовжуються й сьогодні в більшості країн, що обумовлено новими глобальними викликами, інформаційною революцією, інституційними змінами в суспільствах. Означені реформи публічного управління заново визначають роль та завдання держави та урядів, їх функції та відношення з громадянами та суспільними інститутами.

Менеджеральна парадигма обумовлена запровадженням науковою розробкою нового публічного управління "New Public Management", що активно запроваджується в Новій Зеландії, Великій Британії та США. Відзначимо, що концепція "New Public Management" вперше була досить детально обґрунтована в статтях Пітера Окоина [12] та Кристофера Худа [13]. У вітчизняній літературі дефініції "державне" та "публічне" управління використовуються як синонімічні поняття, з чим ми не можемо погодитись у зв'язку з наступною аргументацією.

По-перше, категорія "публічне управління" в порівнянні з "державним управлінням" по своєму змісту та формах прояву виражає нові, більш глибокі елементи, що мають місце в управлінні публічним сектором економіки в розвинених країнах. Це стосується реалізації таких принципів, як гласність, публічність, відкритість та демократичність. Зазначені принципи мають місце і в "державному управлінні", але глибина їх реалізації різна, що пов'язано із самоорганізацією, плануванням, мотивацією, комунікаціями та контролем в управлінській діяльності.

По-друге, "нове публічне управління" відрізняється від "державного" змінами цільової орієнтації управлінської діяльності і оцінювання її результативності. До цільових пріоритетів в управлінській діяльності було віднесено забезпечення єдності бізнесу та державного менеджменту, зниження затратності та збільшення результативності, підвищення якості публічних послуг та оперативності реагування державних органів на запити громадян.

По-третє, "нове публічне управління" передбачає запровадження в діяльності державного менеджменту філософії підприємництва та конкуренції, що суперечить духу адміністрування в бюрократичній моделі державного управління, що детально розглянуто в книзі Девіда Осборна та Теда Гейлера "Реорганізація управління: як дух підприємництва перетворює державний сектор" [14].

Слід визнати, що в ході реанімації реформування державного управління в Україні сьогодні вже частково починають запроваджуватися такі принципи, як гласність, публічність та відкритість інформації при ухваленні рішень. Це стосується, в першу чергу, використання публічних фінансів, 36% яких, за оцінками працівників фінансових департаментів бюджетних установ, ще неефективно використовуються. Для усунення цієї проблеми була розроблена реформа управління публічними фінансами, яка передбачає по-перше, запровадження прозорості, підзвітності та зорієнтованості на досягнення стратегічних цілей держави; по-друге — досягнення контролю державою та громадськістю використання публічних коштів [15]. На наш погляд, реалізація означених принципів направлена на подолання проблем, що мають місце в управлінні публічними фінансами в Україні (табл. 3).

На наш погляд, тільки такі заходи (наприклад, оцінка ефективності витрачених коштів на проведення певного муніципального проекту) дозволить реально оцінити ефективність використання публічних коштів. Системи контролю, моніторингу, експертизи є досить поширеними в державних структурах розвинених країн. Механізми заохочення і санкцій, ув'язані з досягненням результатів і закладені в системи звітності, сприяють мотивації державних службовців, визначають поступальний хід економічного розвитку і реалізацію відносин соціальної справедливості, особливо для незаможного населення і господарських суб'єктів з особливими потребами.

Незважаючи на наявні труднощі вимірювання, система оцінювання результативності управлінської діяльності, що застосовується в моделях нового публічного управління, є прогресивною, бо її запровадження в англосаксонських країнах сприяло зростанню професійної кваліфікації державних службовців, покращенню якості та оперативності в наданні адміністративних та інших публічних послуг громадянам-принципалам, які отримали можливість впливати на якість отриманих послуг. Важливу роль у цьому відіграє застосування електронного врядування [16].

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ОБРАНОМУ НАПРЯМІ

В якості висновків відзначимо, що застосування бюрократичної чи менеджеральної парадигми для визначення української моделі публічного управління неможливе у зв'язку з низкою особливостей політичного, економічного та інституціонального характеру. По-перше, держава Україна три поспіль роки знаходиться в стані війни, тому основним пріоритетом результативності по використанню потенціалу публічного сектору виступає зміцнення обороноздатності країни та формування силових структур для захисту державного устрою, що є виправдано з точки зору ієрархічності та ранжування критеріїв оцінювання результативності функцій, які держава повинна виконувати в першу чергу.

По-друге, за чверть століття новітньої історії в Україні так не вдалося сформувати державницьку патріотичну бюрократію, здатну захищати інтереси держави, а не олігархічно-зловідомі та корумповані інтереси окремих кланів, що приватизували державну владу. Крім того, в Україні не відбулось централізації державної влади по причині постійної конкуренції між локальними регіональними промислово-фінансовими групами в боротьбі за державну владу, яка дає можливість не тільки лобювати свій бізнес, а й відкриває шлях до тіньових схем перерозподілу публічних фінансів (державного та місцевого бюджетів).

Враховуючи складний процес становлення державності в Україні, на наш погляд, централізація влади має вирішальне значення для досягнення результативності державного управління, але тільки не в "українському" варіанті її персоналізації (мається на увазі влади Президента через поправки до Конституції України). Через систему централізації влади історично відбувся процес формування державності в країнах Європи та Азії. На відміну від інших країн, які сформували свою державність в історичному минулому, Україна сьогодні вимушена паралельно та одночасно вирішувати складні, інколи несутісні в часі, процеси централізації, демократизації та децентралізації влади, приватизації та одержавлення економіки (одержавлення необхідне для вирішення проблем оборонного комплексу), формування єдиного органічно цілісного національного ринку товарів та послуг та європейської економічної інтеграції тощо. Всі ці процеси накладають свій відбиток на результативність державного управління, бо постійно виникають конфлікти інтересів бізнес-груп та державної влади на регіональному, національному, європейському та глобальному рівнях.

По-третє, формування інститутів державності в Україні, на наше переконання, повинно базуватись на використанні елементів бюрократичної та менеджеральної парадигм, що обумовлено необхідністю швидкісного та одночасного вирішення проблем становлення державності, її захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз, імплементацією європейських демократичних цінностей та соціальних стандартів в українському суспільстві, інтеграцією економіки України в глобалізаційний економічний простір. Тобто потрібен "гібридний" підхід до створення в Україні результативного управління публічним сектором економіки та суспільством у цілому.

Література:

1. Длугопольський О.В. Політекономія публічного сектора: західні орієнтири / О.В. Длугопольський // Економічна теорія: науковий журнал. — 2006. — № 2. — С. 3—16.
2. Длугопольський, О.В. Підходи до оцінки ефективності функціонування суспільного сектору економіки [Текст] / О.В. Длугопольський // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В.А. Дерій (голов. ред.) та ін. — Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка". — 2014. — Т. 15. — No 1. — С. 43—58.
3. Morris T., et al. Productivity Measures in the Federal Government // Public Administrations Review. — 1972. — № 32. — P. 754.
4. Downs G. W., Larkey P.D. The search for Government Efficiency: from Hubris to Heippiessness. — Random House: — New York, 1986.
5. Buchanan, James M., and Richard A. Musgrave. Public finance and public choice: two contrasting visions of the State. Mit Press, 1999.
6. Stephanie Trapnel "Measurement of governance, government, and the public sector" [Електронний ресурс] / Дані Світового банку. — Режим доступу: <http://blogs.worldbank.org/governance/measurement-of-governance-government-and-the-public-sector>
7. Bertelsmann Stiftung's Transformation Index [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.bti-project.org/en/home/>
8. Sustainable governance indicator [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.sgi-network.org/2017/>

9. Institutional Profiles Database (IPD) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cepii.fr/institutions/EN/ipd.asp>

10. Global Integrity [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.globalintegrity.org>

11. Human Resources Management (HRM-AGI) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/EXTPUBLICSECTORANDGOVERNANCE/Resources/286304-1235411288968/HRM-AGI-InstrumentGuidance.pdf>

12. Aucoin P. Administrative Reform in Public Management: Paradigms, Principles, Paradoxes and Pendulums. Governance. — 1990. — Vol. 3. — P. 115—137.

13. Hood C. A Public Management for All Seasons? // Public Administration. — 1991. — 69 (1). — P. 3—19.

14. Osborn D., Gaebler T. Reinventing Government. How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector. — NY, 1992.

15. Реанімаційний пакет реформ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rpr.org.ua/groups-rpr/12publicli-ni-finsny/>

16. Антикризове управління національною економікою: монографія / М-во освіти і науки України; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана"; [І. Малий, І. Радіонова, А. Ємельяненко та ін.] / За заг. ред. І.Й. Малого. — К.: КНЕУ, 2017. — 368 с.

References:

1. Dlugol'skii, O. V. (2006), "Political economy of the public sector: Western benchmarks", Economic Theory, vol. 2, pp. 3—16.
2. Dlugopolsky, O.V. (2014) "Approaches to the assessment of the efficiency of the functioning of the public sector of the economy", Economic Thought, vol. 15, pp. 43—58.
3. Morris, T. et al. (1972) Productivity Measures in the Federal Government, Public Administrations Review, vol. 32, p. 754.
4. Downs, G. W. and Larkey, P.D. (1986), The search for Government Efficiency: from Hubris to Heippiessness, Random House, New York, USA.
5. Buchanan, J. M. and Musgrave, R. A. (1999), Public finance and public choice: two contrasting visions of the state, Mit Press, Cambridge, USA.
6. Trapnel, S. (2013), "Measurement of Governance, Government, and the public sector", World Bank data, [online], available at: <http://blogs.worldbank.org/governance/measurement-of-governance-government-and-the-public-sector> (Accessed 18 Nov 2017).
7. The official site of Bertelsmann Stiftung's Transformation Index (2017), available at: <https://www.bti-project.org/en/home/> (Accessed 18 Nov 2017).
8. The official site of Sustainable governance indicator (2017), available at: <http://www.sgi-network.org/2017> (Accessed 18 Nov 2017).
9. The official site of Institutional Profiles Database (IPD) (2017), available at: <http://www.cepii.fr/institutions/EN/ipd.asp> (Accessed 18 Nov 2017).
10. The official site of Global Integrity (2017), available at: <https://www.globalintegrity.org> (Accessed 18 Nov 2017).
11. The official site of Worldbank (2009), "Human Resources Management (HRM-AGI)", available at: <http://siteresources.worldbank.org/EXTPUBLICSECTORANDGOVERNANCE/Resources/286304-1235411288968/HRM-AGI-InstrumentGuidance.pdf> (Accessed 18 Nov 2017).
12. Aucoin, P. (1990), "Administrative Reform in Public Management: Paradigms, Principles, Paradoxes and Pendulums", Governance, vol. 3, pp. 115—137.
13. Hood, C. A (1991), "Public Management for All Seasons", Public Administration, vol. 69 (1), pp. 3—19.
14. Osborn, D. and Gaebler, T. (1992), Reinventing Government. How The Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector, NY, USA.
15. The official site of Reanimation package of reforms (2017), available at: <http://rpr.org.ua/groups-rpr/12publicli-ni-finsny/> (Accessed 18 Nov 2017).
16. Malyi, I. Radionova, I. and Yemelyanenko, L. (2017), Antykryzove upravlinnia natsionalnoiu ekonomikoju [Anticrisis management of the national economy], Ministry of Education and Science of Ukraine, SHEE KNEU, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 30.11.2017 р.